

НЕОБХІДНІСТЬ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ В УКРАЇНІ

Николишин А.Є. аспірант кафедри аналізу і статистики ЖДТУ;
Замула І.В., д.е.н., проф. кафедри аналізу і статистики ЖДТУ,
науковий керівник;
nikolishin_92@mail.ru

Поява і розвиток в кінці 1980-х рр. інституційних інвесторів, прийняття ними з кінця 1990-х рр. минулого століття принципів соціально відповідального інвестування, зумовили зростання інтересу до інформації про екологічні, соціальні аспекти діяльності об'єкта інвестицій, про його здатність створювати цінність протягом часу, необхідного для зниження інвестиційного ризику. Таким чином, створюються передумови виникнення такої економічної категорії як «інтегрована звітність».

Питання формування та розвитку інтегрованої звітності розглядали у своїх працях зарубіжні та вітчизняні дослідники, а саме: С. Адамс, О.В. Будько, Р.Р. Екклз, Н.О. Лоханова, Р. Сімнетт та ін.

Так, Лоханова розглядає інтегровану звітність як продукт цілісної обліково-аналітичної системи [6]. С. Адамс та Р. Сімнетт відмічають, що «...інтегрована звітність є новою парадигмою звітності, яка є цілісною, стратегічною, адаптивною, суттєвою і актуальною до різних часових вимірів» [8]. З точки зору американського вченого Р.Р. Екклза «інтегрований звіт - це єдиний документ, який містить в собі фінансову та нефінансову інформацію про діяльність організації» [10].

Комітет з Міжнародної інтегрованої звітності (International Integrated Reporting Committee, IIRC) оголосив своєю метою створення моделі, «що об'єднує і взаємопов'язує два види звітності, фінансову і нефінансову, в одну інтегровану бізнес-звітність. Така модель не означає механічного об'єднання двох звітів, а є результатом більш складного процесу, який виявляє взаємозв'язок між двома «пакетами» інформації; забезпечує необхідний для розуміння, але не зайвий рівень дублювання і крос-посилань і гарантує стратегічний фокус» [9].

Перші спроби складання нефінансової звітності були зроблені в Європі в 70-х роках ХХ ст., за яких нефінансові звіти виступали як джерело інформування зацікавлених осіб. А вже в 1990-х рр. був сформований підхід, згідно з яким, нефінансовий звіт виступає як засіб планування і оцінки на майбутнє. у 1993 році з'являється публікація «Корпоративна екологічна звітність: вимір прогресу та індустрії в напрямку сталого розвитку» (Програма ООН з охорони навколишнього середовища, UNEP). У 1997 році була заснована Глобальна ініціатива зі звітності (GRI), якою була опублікована перша версія Керівництва зі звітності в сфері сталого розвитку. [2]

Отже, наведені вище події, стали передумовами розвитку інтегрованих звітів. Наведемо основні етапи становлення інтегрованої звітності (Таблиця 1).

Таблиця 1

Ключові події на шляху розвитку інтегрованої звітності

2000-2001рр	Поява перших інтегрованих звітів.
2004р.	Створення Принцом Уельським Accounting for Sustainability A4S.
2007р.	На Міжнародному конкурсі «Corporate Register» в 2007 році була оголошена номінація «Кращий інтегрований звіт».
Березень 2010	Біржа Йоганнесбурга вводить вимоги щодо ІЗ.
Травень 2010	Створення Комітету з ІЗ в ПАР.
Серпень 2010	Під егідою А4S і GRI з метою розвитку єдиного підходу до інтегрованої звітності створена Міжнародна Рада з інтегрованою звітності (IIRC).
Вересень 2011	Випуск Матеріалів для обговорення IIRC.
Жовтень 2011	Запуск пілоотної програми по тестуванню ІЗ.
Липень 2012	Публікація першого проекту документу «Міжнародні основи ІЗ».
Серпень 2013	Приєднання до пілоотної програми провідної світової фондової біржі Deutsche Börse Group
Грудень 2013	Затвердження та випуск «Міжнародних основ ІЗ».
2014-2017	Розвиток і прийняття ІЗ по всьому світу, досягнення значного зсуву до швидшого прийняття міжнародних основ ІЗ.

Джерело: складено автором на основі [4, 7].

В окремих країнах (Франції, Норвегії, Швеції, Данії, Голландії, Фінляндії) розкриття інформації в економічній, екологічній і соціальній сферах діяльності компанії є обов'язковим, зафіксованим на законодавчому рівні [1].

В Україні підготовка нефінансових звітів є добровільною, а тому в ній зацікавлені, як правило, підприємства-лідери, для яких це є частиною корпоративної культури. Серед українських компаній інтегровану звітність складають Астарта, Воля, Галнафтогаз, ДТЕК, Київстар, Метінвест, Оболонь, СКМ, Lifecell, Platinum Bank та ін. [3]

Інтегрована звітність в Україні поступово почала формуватися на підприємствах, але вона як і всі види звітності має як переваги, так і недоліки. Труднощі у застосуванні інтегрованої звітності вітчизняними підприємствами полягають в тому, що існуюча система звітності не завжди має внутрішні взаємозв'язки і вимагає від інвесторів та менеджменту компанії докладання серйозних зусиль із пошуку необхідної інформації щодо стійкого розвитку і збільшує витрати. Як наслідок, не розкриваються взаємозв'язки між стратегією і ризиком, фінансовими і не

фінансовими показниками, корпоративним управлінням і показниками, показниками компанії та інших організацій в ланцюжку створення доданої вартості [5].

Проте є і ряд переваг у впровадженні інтегрованої звітності на українських підприємствах:

1. Краще розуміння власної бізнес моделі - положення встановлює чіткі рамкові умови для оцінки впливу бізнес моделі компанії на ключові капітали: фінансовий, промисловий, людський, інтелектуальний, соціальний та природний. Критична оцінка бізнес моделі компанії в ширшому контексті допоможе українським компаніям виявити бізнес процеси (або їх відсутність), які руйнують середню і довгострокову вартість бізнесу.

2. Переклад на мову бізнесу - положення про інтегровану звітність готується передовсім професійними учасниками фінансових ринків (інвесторами, аналітиками, управляючими фондів, менеджерами по роботі з інвесторами). Абстрактні та малознайомі концепції сталого розвитку тут перекладені на мову, зрозумілу менеджерам ключових напрямків. Робота над інтегрованою звітністю допоможе донести цінність для ключових керівників компанії.

3. Підстава для вищої оцінки бізнесу - інтегрована звітність допоможе компаніям артикулювати у визначений спосіб ті стратегічні переваги, які істотно впливають на вартість компанії. Компанії, які інвестували час і ресурси у налагодження відносин з заінтересованими сторонами (громадами, активістами, експертами), матимуть інструмент для монетизації цих інвестицій, оскільки вони напругу пов'язані із підвищенням нефінансового капіталу компанії. Зрозуміло, як і у випадку застосування будь-яких фінансових інструментів, інтегрована звітність може призвести до нижчої оцінки бізнесу [3].

Отже, інтегрована звітність знаходиться на етапі становлення, а її загальні принципи носять рекомендаційний характер, повної заміни та відмови від традиційної звітності не відбудеться. Така можливість відкриває широкі перспективи як для керівників підприємств, так і потенційних клієнтів й акціонерів, залучаючи все більше прихильників. Тому перехід України до сталого економічного розвитку, її інтеграція до європейського і світового співтовариства вимагають запровадження сучасної практики взаємодії держави і бізнесу, а також бізнесу і суспільства, які б дозволили посилити взаємну відповідальність учасників суспільного життя, створити умови для подальшого стабільного розвитку

Список використаних джерел:

1. Антонов Д.П. Отчетность в области устойчивого развития – шаг к идеальному корпоративному отчету [Электронный ресурс] /Д.П. Антонов// Корпоративная финансовая отчетность. Международные стандарты. – 2012. – No 2. – Режим доступа : <http://gaap.ru/articles/>;
2. Будько О.В. Розвиток та необхідність складання інтегрованої звітності. [Електронний ресурс]. // Режим доступу: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_06/283.pdf;
3. Інтегрована звітність: аналітичний огляд за липень 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : http://www.svb.org.ua/sites/default/files/csr_ukraine_white_paper_2013_july_integrated_reporting.pdf;
4. Интегрированная отчетность: исторический аспект [Электронный ресурс] // Международный бухгалтерский учет. – 2015. – Режим доступа до ресурсу: <http://cyberleninka.ru/article/n/integririvannaya-otchetnost-istoricheskiy-aspekt>.
5. Костирко Р. О. Інтегрована звітність – інструмент соціально відповідального бізнесу / Р. О. Костирко // Часопис економічних реформ. – 2014. – № 1 (13). – С. 49–54;
6. Лоханова Н.О. Інтегрована звітність як продукт цілісної обліково-аналітичної системи / Н.О. Лоханова // Вісник соціально- економічних досліджень. – 2012. – Випуск 4(47). – С. 50-56;
7. Розвиток та необхідність складання інтегрованої звітності [Електронний ресурс] // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_06/283.pdf.
8. Adams S. & Simnett R. (2011). Integrated Reporting: An Opportunity for Australia's Not-for-Profit Sector. Australian Accounting Review. Vol.21, Issue 3, 292-301;
9. Global Reporting Initiative. Rukovodstvo po otchetnosti v oblasti ustojchivogo razvitija [Guidelines for reporting in the sphere of sustainable development]. Retrieved from <https://www.globalreporting.org/.../Russian-G3-Reporting-Guidelines.pdf>. [in Russian];
10. Robert G. Eccles, Michael P. Krzus & Don Tapscott (2010). One Report: Integrated Reporting for a Sustainable Strategy.